

отъ 24,250.04 лв. прѣзъ 1879 г., банката е имала приходъ само 1440.84 лв. Съ други думи тя е сключила първото си бюджетно упражнение съ една загуба отъ 22,809.20 лв., независимо отъ загубата въ размѣръ на 23,824.60 лв., произхождаща отъ намаляние курса на руската рубла отъ 4 на 3.70 лв. За да не стоятъ банковитѣ суми неоползотворени, отъ което произтичала загубата за банката, управлението на послѣдната е поискало и Финансовото Министерство утвърдило, мимо постановленията на устава, да се съспендира отъ 1 януарий 1880 год. приемането на лихвенитѣ влогове. Освѣнъ това банката е поискала разрѣшение да спекулира съ покупко-продажбата на цѣнни книги и камбио на европейскитѣ борси, а сжщо така да отпуска заеми на земеделски каси, общински управления и дори на Источно-Румелийското правителство ¹⁷⁾).

А веднажъ уставътъ нарушенъ, вратата на беззаконията и злоупотрѣбленията съ държавнитѣ суми бѣше вече отворена: мимо постановленията на устава, управлението на банката е почнало да отпуска заеми и да открива специални текущи смѣтки на лица, ползуващи се съ силна протекция, като г. г. Ив. Хаджиеновъ, Гр. Начевичъ, Д. Грековъ, П. Петрозъ, Г. Желѣсковичъ, Бержне и др., безъ всѣко покритие, — разпореждане, съ което се е внесало сепаратизмъ и фаворизация (общъ неджгъ на банкитѣ, организирани на държавни начала) — и свърши съ явни злоупотрѣбления при размѣна на монетитѣ. ¹⁸⁾

Отъ всичко това явствува, че въ организацията на банката трѣбвало да се внесатъ извѣстни реформи. Работата се състоеше въ това, че клиентитѣ на банката, българскитѣ производители, бѣха и сж до днесъ хора съ по-слаби срѣдства: за разширение на своитѣ прѣдприятия, които съ освобождението на България получиха импулсъ за едно по-широко развитие, тѣ (българскитѣ производители) имаха нужда отъ капитали; а такива тѣ не можаха да получатъ нито чрѣзъ сконтиране, нито чрѣзъ заеми срѣщу залогъ на равноцѣнности. (Въ продаденитѣ стоки, отъ кждѣто води началото си кредитния документъ, — ако полицата не е фиктивна, — подлежащъ на скonto, се съдържа равно, а при залагането на цѣнни книги дори по-голѣмо количество капиталъ, отколкото се заемва въ налични суми отъ банката). Чисто сконтоната операция и заемитѣ срѣщу залогъ дори до днесъ не сж получили широко развитие: на 31 декемврий изтеклата 1908 г. сумитѣ, отпуснати по-сконтирани полици и онѣзи по заеми срѣщу залогъ на цѣнни книги, сж достигали до 15.801.190 и 819.377 лв. съотвѣтно. Само заемътъ като личенъ кредитъ (безъ покритие), сир. срѣщу лично поржчителство, а особено специалната текуща смѣтка срѣщу поржчителство можеше да имъ достави та-

¹⁷⁾ Вж. „Отчетътъ за 25 год. дѣятелность на Бѣлг. Н. Банка“, прочетенъ отъ управителя ѝ г. С. Караджовъ, на 6 юний 1904 г. (денъ на 25 годишния юбилей на банката), стр. 5 и 6.

¹⁸⁾ По тази най-тъмна страница, по думитѣ на г. Г. Бѣлковски, отъ историята на Б. Н. Банка, вижте обстоятелствения „Докладъ на анкетната комисиия, избрана отъ IV об. Н. Събрание, за да прѣгледа смѣткитѣ на държавата“, помѣстенъ въ „Дневницитѣ“ на IV об. Н. Събрание, I сесия, кв. II, стр. 499-518. На стр. 507 отъ този докладъ четемъ: „Многобройнитѣ фактове, като наприм. отпускането пари на заемъ съ недостатъчна гаранция или безъ всѣка гаранция (к. н.), съ лихва за едного висока, за друго ниска, строги вискания за едни и радушенъ приемъ за други, служатъ като най-блѣскаво доказателство, че банката прѣвъ всячкия периодъ на съществуването си се е отдалечавала отъ истинското си призвание и е вървѣла не по-пѣтя на справедливостта“.